

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ταχ.Δ/νση : Χ. Τρικούπη
Ταχ.Κώδικας : 106 79 ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες : Ε. Πρεβεζάνου
Τηλέφωνο : 2131339780
e-mail : e.prevezanou@minfin.gr

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών

ΚΟΙΝ: Βουλευτή κ. Κ. Βελόπουλο
(Διά της Βουλής των Ελλήνων)

ΘΕΜΑ: Σχετικά με την υπ' αριθμ. πρωτ. 3629/6.9.2021 αναφορά.

Σε απάντηση της υπ' αριθμ. πρωτ. 3629/6.9.2021 αναφοράς, που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Κ. Βελόπουλος, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Α. Σε σχέση με τα ζητήματα διαχείρισης οφειλών, που αποτελούν αρμοδιότητα της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους:

Το Υπουργείο Οικονομικών λαμβάνει υπόψη του ότι οι οικονομικές δυνατότητες των πολιτών και των επιχειρήσεων, που δραστηριοποιούνται σε όλο το εύρος της οικονομίας, δεν είναι οι ίδιες και ότι η λήψη μέτρων οικονομικής ενίσχυσης και η παροχή οικονομικών διευκολύνσεων για την περαιτέρω στήριξή τους είναι καταλυτικής σημασίας για τη κοινωνική συνοχή και την αντιμετώπιση των απρόσμενων εξελίξεων των τελευταίων ετών, ενώ αναδεικνύει την κρατική ευθύνη.

Το Υπουργείο Οικονομικών, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, έχει ήδη προβεί σε στοχευμένες ενέργειες και μέτρα ανακούφισης και διευκόλυνσης των δανειοληπτών, με σκοπό την αντιμετώπιση του προβλήματος του ιδιωτικού χρέους.

Το πρόβλημα της υπερχρέωσης καλούνται να αντιμετωπίσουν νοικοκυριά και επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως του πως και πότε δημιουργήθηκαν τα χρέη, είτε εξαιτίας της πολυετούς οικονομικής κρίσης ή/και εξαιτίας εκτάκτων καταστάσεων, όπως η πανδημία του κορωνοϊού ή/και φυσικές καταστροφές. Τα χρέη βαρύνουν όλους τους εμπλεκόμενους, ανεξαρτήτως της ιδιότητας αυτών ως πρωτοφειλετών, συνοφειλετών ή εγγυητών.

Οι ρυθμίσεις που εισήχθησαν αφορούν στην ανακούφιση και διευκόλυνση των οφειλετών, συμπεριλαμβανομένων και των συνοφειλετών και εγγυητών, τόσο αυτών που έχουν περιέλθει σε δυσχέρεια αποπληρωμής δανειακών τους υποχρεώσεων (έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων), όσο και αυτών που έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης.

Πιο συγκεκριμένα, ως προς το ερώτημα που αφορά στην προστασία από πλειστηριασμό της πρώτης κατοικίας (δηλ. την απαγόρευση των πλειστηριασμών) των τυφλών ή ατόμων με σοβαρά προβλήματα όρασης, σας γνωρίζουμε τα κάτωθι:

Όλοι οι οφειλέτες, ανεξαρτήτως της ιδιότητάς τους (όπως είναι οι τυφλοί ή τα άτομα με σοβαρά προβλήματα όρασης), θα πρέπει να προβούν είτε σε ρύθμιση ή απαλλαγή των οφειλών τους, σύμφωνα με τη σχετική Ευρωπαϊκή Οδηγία 1023/2019. Συνεπώς θα πρέπει να αξιοποιήσουν το νέο Νόμο 4738/2020 για τη ρύθμιση οφειλών και την παροχή 2^{ης} ευκαιρίας, έτσι ώστε οι οφειλέτες να

αποφύγουν τα μέτρα των πιστωτών εναντίον τους (όπως οι πλειστηριασμοί) και να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα της υπερχρέωσης που αντιμετωπίζουν. Ειδικότερα:

I. ΝΕΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΡΥΘΜΙΣΗΣ ΧΡΕΩΝ, ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΑΛΛΑΓΗΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΕΗ – 2^η ΕΥΚΑΙΡΙΑ

Η αντιμετώπιση της υπερχρέωσης αποτελεί έναν από τους βασικούς στόχους του Υπουργείου Οικονομικών. Για το σκοπό αυτό ψηφίστηκε ο Νόμος 4738/2020 (ΦΕΚ Α' 207/27-10-2020) σχετικά με τη ρύθμιση οφειλών και την παροχή 2^{ης} ευκαιρίας, ο οποίος:

- εναρμονίζει την αντίστοιχη Ευρωπαϊκή Οδηγία 1023/2019 περί πλαισίου για την προληπτική αναδιάρθρωση, την απαλλαγή από τα χρέη και τις ανικανότητες ή την έκπτωση οφειλετών, καθώς και την τροποποίηση της Οδηγίας (ΕΕ) 1132/2017 για την αναδιάρθρωση και την αφερεγγυότητα.
- αποτελεί μόνιμο πλαίσιο και εργαλείο αντιμετώπισης του χρέους νοικοκυριών και επιχειρήσεων (δηλ. δεν έχει έκτακτο / προσωρινό χαρακτήρα και δεν έχει ημερομηνία λήξης).
- αντικαθιστά όλα τα υφιστάμενα επιμέρους έκτακτα / προσωρινά εργαλεία ρύθμισης οφειλών που υπήρχαν μέχρι σήμερα (υπερχρεωμένα νοικοκυριά, προστασία πρώτης κατοικίας, εξωδικαστικός μηχανισμός, πτωχευτικός κώδικας κλπ).
- διέπει συνολικά τη διεύθυνση του ιδιωτικού χρέους προς δημόσιο (ΑΑΔΕ, ΕΦΚΑ κλπ), τράπεζες, διαχειριστές δανείων (funds, servicers) και λοιπούς ιδιώτες (π.χ. προμηθευτές, εργαζόμενους).

Ο Νόμος αυτός τέθηκε σε ισχύ το 2021 ως εξής:

- από 1η Μαρτίου 2021 ισχύουν οι διατάξεις σχετικά με τη ρύθμιση οφειλών (μέσω της διαδικασίας της εξυγίανσης) ή τη διαγραφή όλων των οφειλών (μέσω της διαδικασίας πτώχευσης και απαλλαγής οφειλών – 2^{ης} ευκαιρίας) των μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων, καθώς και φυσικών προσώπων με επιχειρηματική δραστηριότητα, με περιουσία άνω των 350.000 ευρώ και κύκλο εργασιών άνω των 700.000 ευρώ.
- από 1^η Ιουνίου 2021 ισχύουν οι διατάξεις σχετικά με τη ρύθμιση οφειλών (μέσω της διαδικασίας του εξωδικαστικού μηχανισμού) ή τη διαγραφή όλων των οφειλών (μέσω της διαδικασίας πτώχευσης και απαλλαγής οφειλών – 2^{ης} ευκαιρίας) των φυσικών προσώπων – νοικοκυριών, καθώς και όλων των επιχειρήσεων.

Ειδικά, όσον αφορά τον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών, μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας, οι οφειλέτες (φυσικά και νομικά πρόσωπα) μπορούν με μια ενιαία αίτηση να ρυθμίσουν συνολικά, χωρίς προσφυγή στο δικαστήριο, τις οφειλές τους:

- προς το Δημόσιο (ΑΑΔΕ / ΔΟΥ) και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ / ΚΕΑΟ) σε έως 240 δόσεις
- προς τράπεζες και διαχειριστές δανείων σε έως 420 δόσεις.

Βασικό κομμάτι της ρύθμισης οφειλών αποτελεί και η μερική διαγραφή χρέους, αφού ο οφειλέτης που εντάσσεται στον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών δύναται να λάβει διαγραφή χρέους:

- προς το Δημόσιο έως 75% επί της βασικής οφειλής, καθώς και έως 95% επί των προσαυξήσεων.
- προς τις τράπεζες και διαχειριστές δανείων έως 80% επί της βασικής οφειλής, καθώς και έως 100% επί των τόκων.

Ωστόσο, θα πρέπει να πληρούνται όλοι οι κανόνες και προϋποθέσεις, όπως καθορίζονται από το Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο, οι σημαντικότεροι εκ των οποίων είναι:

- να έχει πραγματική οικονομική αδυναμία, τόσο ο οφειλέτης όσο και οι συνοφειλέτες και εγγυητές του
- η εμπορική αξία της περιουσίας του οφειλέτη, των συνοφειλετών και των εγγυητών του να είναι μικρότερη του ύψους της οφειλής.

Η ηλεκτρονική πλατφόρμα του νέου εξωδικαστικού μηχανισμού παράγει μια αυτόματη ρύθμιση οφειλών, βάσει της αξίας της περιουσίας και του διαθέσιμου εισοδήματος, μετά την κάλυψη των

εύλογων και ανελαστικών δαπανών, του οφειλέτη, των συνοφειλετών και εγγυητών του. Εφόσον ο οφειλέτης επιθυμεί, δύναται να προβεί και σε μια διαπραγμάτευση με τους ιδιώτες πιστωτές, αξιοποιώντας τις υπηρεσίες ενός πιστοποιημένου διαμεσολαβητή, με σκοπό τη δημιουργία μιας προσωποποιημένης πρότασης ρύθμισης οφειλών.

Επισημαίνεται ότι έχει ληφθεί ειδική νομική πρόνοια, ώστε μέσω του εξωδικαστικού μηχανισμού, να παρέχεται και η δυνατότητα ρύθμισης δανείων για τα οποία έχει παρασχεθεί η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου.

Μέσω της ρύθμισης των ανωτέρω οφειλών με ευνοϊκό και μακροπρόθεσμο τρόπο επιτυγχάνεται και η αναστολή των διαδικασιών αναγκαστικής εκτέλεσης, όπως διαταγές πληρωμής, κατασχέσεις τραπεζικών λογαριασμών, καθώς και δεσμεύσεις και πλειστηριασμοί στην κινητή και ακίνητη περιουσία του οφειλέτη.

Επιπροσθέτως, χορηγείται για 5 έτη Κρατική επιδότηση της δόσης των δανείων με υποθήκη / προσημείωση στην 1^η κατοικία των ευάλωτων νοικοκυριών, ύψους έως 210 ευρώ μηνιαίως (ανάλογα με τη σύνθεση / μέλη του νοικοκυριού).

Με τον τρόπο αυτό, στηρίζονται αποτελεσματικά τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις, ώστε να προστατεύσουν την περιουσία τους, τόσο την 1^η κατοικία όσο και την επαγγελματική στέγη αντίστοιχα.

Παράλληλα, στο νέο μηχανισμό, έχουν ενσωματωθεί ειδικές δικλείδες ασφαλείας, ώστε να μην υπάρξει κατάχρηση ευνοϊκών ρυθμίσεων από στρατηγικούς κακοπληρωτές.

Με τις ανωτέρω ευνοϊκές ρυθμίσεις οφειλών, στηρίζονται αποτελεσματικά τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις, ώστε να προστατεύσουν την περιουσία τους, τόσο την 1^η κατοικία όσο και την επαγγελματική στέγη αντίστοιχα.

Εάν κάποιος οφειλέτης αδυνατεί να εξυπηρετήσει μια μακροπρόθεσμη ρύθμιση οφειλών, τότε έχει τη δυνατότητα να προβεί σε πλήρη διαγραφή όλων των οφειλών, μέσω της διαδικασίας πτώχευσης και απαλλαγής οφειλών, με σκοπό να λάβουν τη 2^η ευκαιρία. Σε αυτή την περίπτωση ρευστοποιείται η περιουσία του οφειλέτη, πλην της 1^{ης} κατοικίας των ευάλωτων νοικοκυριών, η οποία αποκτάται από έναν ιδιωτικό Φορέα, ο οποίος υποχρεούται να τη μισθώσει πίσω στον οφειλέτη για 12 έτη. Το Κράτος παρέχει μηνιαίο επίδομα στέγασης στα ευάλωτα νοικοκυριά, με σκοπό να στηρίξει την κάλυψη των υποχρεώσεων στέγασης και να αποφευχθούν οι εξώσεις. Επίσης, ο Φορέας υποχρεούται να πωλήσει την κατοικία στον πολίτη, εφόσον ανακάμψει οικονομικά, συνεπώς ο οφειλέτης δύναται να επαναποκτήσει την ιδιοκτησία της 1^{ης} κατοικία του, εντός 12 ετών.

Συνεπώς οι οφειλέτες, συμπεριλαμβανομένων και των εγγυητών, έχουν τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουν όλα τα χρέη τους και να αποφύγουν κατασχέσεις και πλειστηριασμούς, μέσω της δυνατότητας ρύθμισης ή απαλλαγής από τις οφειλές τους, όπως προβλέπει ο νέος Νόμος.

II. ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ

Οι οφειλέτες, συμπεριλαμβανομένων και των εγγυητών, δύνανται να προβαίνουν σε ρύθμιση των οφειλών τους, αξιοποιώντας τις διατάξεις του Νόμου 4224/2013 για τον Κώδικα Δεοντολογίας Τραπεζών – Διαχειριστών Δανείων, όπως έχει αναθεωρηθεί και ισχύει, δυνάμει της υπ' αρ. 392/1/31.5.2021 Απόφασης της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος (ΦΕΚ 2411/Β/2021). Περιλαμβάνει δανειολήπτες όλων των ειδών, όπως μισθωτοί, συνταξιούχοι, εργαζόμενοι, ελεύθεροι επαγγελματίες, αυτοαπασχολούμενοι, μικρές επιχειρήσεις (π.χ. μικρέμποροι), εταίροι κλπ, πλην μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις.

Ειδικότερα, παρέχεται η δυνατότητα μιας εξωδικαστικής διαδικασίας ρύθμισης οφειλών των δανειοληπτών απευθείας / διμερώς με την τράπεζα ή διαχειριστή δανείων. Η ρύθμιση αυτή διαμορφώνεται σύμφωνα με την αξία των περιουσιακών στοιχείων και την ικανότητα αποπληρωμής

(δηλαδή τα εισοδήματα / έσοδα και τις εύλογες δαπάνες διαβίωσης) του οφειλέτη και των συνοφειλετών και εγγυητών του.

Εφόσον οι οφειλέτες τηρούν το συμφωνημένο πλάνο ρύθμισης οφειλών, μπορούν να αποφύγουν μέτρα των πιστωτών εναντίον της περιουσίας τους και συνεπώς να προστατεύσουν την πρώτη κατοικία και την επαγγελματική τους στέγη.

III. ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΟΦΕΙΛΩΝ ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΕΞ ΑΙΤΙΑΣ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΡΩΝΟΪΟΥ

Λόγω των έκτακτων μέτρων αναστολής της οικονομικής δραστηριότητας, το μεγαλύτερο μέρος των οικονομικά πληγέντων από την πανδημία του κορωνοϊού, φυσικών και νομικών προσώπων, αντιμετώπιζε δυσκολίες στην εξόφληση των οφειλών του προς το Δημόσιο (ΑΑΔΕ) και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ). Στις εν λόγω οφειλές συμπεριλαμβάνονται τόσο παλαιές οφειλές (ρυθμισμένες ή μη), καθώς και νέες οφειλές που προκύπτουν.

Α) ΟΦΕΙΛΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ (ΑΑΔΕ)

Στο πλαίσιο των μέτρων αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών της εμφάνισης του κορωνοϊού COVID-19, με την απόφαση Α.1200/28.8.2020 του Υφυπουργού Οικονομικών, ανεστάλη – μεταξύ άλλων – μέχρι και τις 30/04/2021 και εν συνεχεία μέχρι τις 31.12.2021, η είσπραξη των βεβαιωμένων στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.) και τα Ελεγκτικά Κέντρα Οφειλών.

Εξάλλου, έχει ήδη ανακοινωθεί από το Υπουργείο Οικονομικών ότι οι οφειλές αυτές, που τελούν σε αναστολή έως τις 31.12.2021, μπορούν να ενταχθούν σε πρόγραμμα ρύθμισης τμηματικής καταβολής, το οποίο θα προβλέπει επιλογή μεταξύ 24 άτοκων δόσεων ή 48 δόσεων με εξαιρετικά χαμηλό επιτόκιο ύψους 2,5%. Η πρώτη δόση της ρύθμισης αυτής θα καταβάλλεται έως την 31η Ιανουαρίου 2022 και οι υπόλοιπες την τελευταία εργάσιμη ημέρα των επόμενων μηνών.

Περαιτέρω, όσον αφορά στους οφειλέτες, που είχαν ήδη ρυθμίσει τις οφειλές τους, πριν την έναρξη της πανδημίας και για τις δόσεις που προέκυψαν και δεν καταβλήθηκαν από το Μάρτιο έως τον Ιούνιο 2020, δόθηκε αναστολή πληρωμής έως τις 30 Απριλίου 2021. Οι δόσεις αυτές θα προστεθούν από το Μάιο του 2021 και μετά στο τέλος των δόσεων της αρχικής ρύθμισης.

Εξάλλου, ειδικότερα, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 293 του ν. 4738/2020 και της Α.1007/2021 απόφασης του Υφυπουργού Οικονομικών οι οφειλέτες του Δημοσίου δύνανται να ρυθμίσουν στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.) και τα Ελεγκτικά Κέντρα της ΑΑΔΕ σε έως και 120 δόσεις το σύνολο των, βεβαιωμένων, σύμφωνα με τον Κ.Ε.Δ.Ε. (ν.δ. 356/1974), οφειλών τους, που προέρχονται από επιχειρηματικά δάνεια και δάνεια φυσικών προσώπων, για τα οποία είχαν εκδοθεί έως και το έτος 2012 υπουργικές αποφάσεις παροχής της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου κατ' εξουσιοδότηση του ν. 2332/1995 (Α' 181) ή παροχής της εγγύησης της εταιρείας με την επωνυμία «Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα ΑΕ» ή της εταιρείας με την επωνυμία «Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων ΑΕ (ΤΕΜΠΜΕ Α.Ε.).

Για την υπαγωγή του οφειλέτη στην ως άνω ρύθμιση θα πρέπει επιπρόσθετα τα δάνεια αυτά να είχαν καταστεί ληξιπρόθεσμα στα πιστωτικά ιδρύματα έως τις 7.10.2019, όπως αναγράφεται στο αίτημα κατάπτωσης των τραπεζών στις αρμόδιες Υπηρεσίες και να έχουν καταχωρισθεί στα βιβλία εισπρακτέων εσόδων της Φορολογικής Διοίκησης από τις 7.10.2019 μέχρι και την ημερομηνία αίτησης για υπαγωγή στη ρύθμιση.

Οι προθεσμίες για την υποβολή αίτησης υπαγωγής στην ως άνω ρύθμιση είναι οι εξής:

- α) Μέχρι την 4/5/2021, για οφειλές που έχουν βεβαιωθεί από 7.10.2019 μέχρι και την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.
- β) Εντός 6 μηνών από τη βεβαίωσή τους, για οφειλές που θα βεβαιωθούν μετά την 29/4/2021.

Παράλληλα, όλοι οι οφειλέτες του Δημοσίου έχουν τη δυνατότητα να ενταχθούν στις πάγιες ρυθμίσεις των 24 ή των 48 δόσεων, για όλες τις τρέχουσες αρρρυθμιστες οφειλές τους προς το

Ελληνικό Δημόσιο, δυνάμει του Ν. 4152/2013, όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 4646/2019 και ισχύει σήμερα. Στη ρύθμιση αυτή υπάγεται το σύνολο των βεβαιωμένων και ληξιπρόθεσμων οφειλών στις Δ.Ο.Υ./Ελεγκτικά Κέντρα, σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων και τον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, που κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης δεν έχουν τακτοποιηθεί κατά νόμιμο τρόπο με αναστολή πληρωμής από οποιαδήποτε αιτία, ή άλλη ρύθμιση τμηματικής καταβολής βάσει νόμου ή δικαστικής απόφασης, ή προσωρινής διαταγής.

Περαιτέρω, θεσμοθετήθηκε με το Ν. 4738/2020 (ΦΕΚ Α' 207/27-10-2020) μια νέα ρύθμιση, η οποία αφορά σε όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που επλήγησαν οικονομικά από την πανδημία του κορωνοϊού COVID-19 και δίνει τη δυνατότητα να εντάξουν σε αυτή όλες τις αρρυθμιστες οφειλές τους προς τη Φορολογική Διοίκηση, οι οποίες δημιουργήθηκαν κατά την περίοδο Μαρτίου – Ιουνίου 2020, με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους.

Β) ΟΦΕΙΛΕΣ ΠΡΟΣ ΦΟΡΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ:

Αντιστοίχως και για τις οφειλές έναντι των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης η προθεσμία καταβολής οφειλών από ασφαλιστικές εισφορές εργοδοτών, αυτοαπασχολούμενων και ελευθέρων επαγγελματιών είχε αρχικά παραταθεί μέχρι την 30ή Απριλίου 2021, στο πλαίσιο των μέτρων αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών της εμφάνισης του κορωνοϊού COVID-19, σύμφωνα με το άρθρο 3 της από 11.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 55), το άρθρο 23 της από 30.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 75), το άρθρο 8 της από 20.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 68), το άρθρο 25 της από 30.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου και το άρθρο 55 της από 1.5.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 90).

Πλέον, η ως άνω προθεσμία καταβολής παρατάθηκε εκ νέου μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2021, δυνάμει του ν 4778/2021 (άρθρο 44).

Η εν λόγω παράταση προθεσμίας καταβολής αφορά:

1) Προθεσμίες καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών αυτοαπασχολούμενων και ελεύθερων επαγγελματιών περιόδων απασχόλησης Φεβρουαρίου, Μαρτίου, Απριλίου και Μαΐου 2020, καθώς και τυχόν δόσεων οφειλής από συμπληρωματική εκκαθάριση ασφαλιστικών εισφορών προηγούμενων ετών, χωρίς τον υπολογισμό κατά το διάστημα αυτό τόκων και άλλων προσαυξήσεων λόγω εκπρόθεσμης καταβολής.

2) Προθεσμίες καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών περιόδων απασχόλησης Φεβρουαρίου, Μαρτίου και Απριλίου 2020 για επιχειρήσεις και εργοδότες, χωρίς τον υπολογισμό κατά το διάστημα αυτό τόκων και άλλων προσαυξήσεων λόγω εκπρόθεσμης καταβολής.

Οι ανωτέρω ασφαλιστικές οφειλές μετά τη λήξη της παράτασης της προθεσμίας καταβολής δύνανται δυνάμει του ανωτέρω α. 44 του Ν. 4778/2021 να υπαχθούν σε ρύθμιση τμηματικής καταβολής έως και σαράντα οκτώ (48) μηνιαίων δόσεων, με την επιφύλαξη του ελάχιστου ποσού μηνιαίας δόσης ποσού πενήντα (50) ευρώ.

Παράλληλα, όλοι οι οφειλέτες έχουν τη δυνατότητα να ενταχθούν στην «Πάγια ρύθμιση» των 12 δόσεων της υποπαραγράφου ΙΑ.1. της παρ. ΙΑ του ν. 4152/2013 (Α' 107), σύμφωνα με την οποία οι ληξιπρόθεσμες οφειλές προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, πλην του ΝΑΤ, δύνανται μετά από αίτηση των οφειλετών και εφόσον συντρέχει πραγματική αδυναμία για την καταβολή τους να ρυθμίζονται και να καταβάλλονται σε δώδεκα (12) ισόποσες μηνιαίες δόσεις.

ΙV. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ «ΓΕΦΥΡΑ» ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΟΦΕΙΛΕΤΩΝ ΠΟΥ ΕΠΛΗΓΗΣΑΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΝΔΗΜΙΑ ΤΟΥ ΚΟΡΩΝΟΪΟΥ

Το Υπουργείο Οικονομικών, σε συνεργασία με όλα τα συναρμόδια Υπουργεία, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες οικονομικές συνθήκες, που προέκυψαν λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 εξέτασε και προέβη σε πρωτοβουλίες και μέτρα που ήταν απαραίτητα για τη διαφύλαξη της κοινωνικής συνοχής στο πλαίσιο της λήψης θετικών μέτρων για την προστασία όλων των ευάλωτων πολιτών.

Α. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΓΕΦΥΡΑ 2» για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Το πρόγραμμα «ΓΕΦΥΡΑ 2» (Ν. 4790/2021) απευθυνόταν τόσο σε επιχειρήσεις που είχαν εξυπηρετούμενες οφειλές, όσο και σε επιχειρήσεις που δεν μπορούσαν να αντεπεξέλθουν στις δανειακές τους υποχρεώσεις και επλήγησαν από την πανδημία.

Τα βασικά χαρακτηριστικά του προγράμματος ήταν:

- Επιδότηση μηνιαίας δόσης επιχειρηματικών δανείων για 8 μήνες.
- Επιδότηση τόσο του κεφαλαίου όσο και των τόκων του δανείου.
- Επιβράβευση των συνεπών δανειοληπτών, με υψηλά ποσοστά επιδότησης, που φθάνουν μέχρι και το 90% της μηνιαίας δόσης.
- Επιδότηση δόσης μέχρι και το 80% για επιχειρήσεις που έχουν μη εξυπηρετούμενα δάνεια προκειμένου να τα ρυθμίσουν και να αποφύγουν κατασχέσεις και πλειστηριασμούς.

Η διαδικασία της αίτησης στο συγκεκριμένο πρόγραμμα ήταν απλή, γρήγορη και πλήρως ηλεκτρονική, χωρίς να απαιτούνται δικαιολογητικά, για οτιδήποτε υπάρχει διαθέσιμο σε βάσεις δεδομένων των δημόσιων και ιδιωτών πιστωτών.

Προϋπόθεση για την ένταξη στο πρόγραμμα και την παροχή Κρατικής επιδότησης ήταν η πλήρωση των κριτηρίων επιλεξιμότητας (δηλ. η τήρηση εισοδηματικών και περιουσιακών ορίων, η μείωση εσόδων κατά >20% κλπ), τα οποία είναι ανάλογα του μεγέθους της επιχείρησης.

B. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ 1^{ης} ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΓΕΦΥΡΑ»

Την 1/8/2020 θεσμοθετήθηκε το Πρόγραμμα «ΓΕΦΥΡΑ» (Ν. 4714/2020, άρθρο 71 επ. «ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗ ΔΑΝΕΙΩΝ ΜΕ ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΕΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΓΙΑ ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΠΛΗΓΕΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΥΣΜΕΝΕΙΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΚΟΡΩΝΟΙΟΥ COVID-19»), το οποίο αφορούσε στην επιδότηση δανείων με προσημείωση / υποθήκη στην 1^η κατοικία όσων επλήγησαν από τις δυσμενείς επιπτώσεις της πανδημίας του κορωνοϊού. Οι δικαιούχοι του προγράμματος μπορούσαν να υποβάλουν ηλεκτρονικά αίτηση έως τις 31/10/2020 μέσω μιας απλής και εύκολης διαδικασίας, χωρίς να απαιτείται η συνυποβολή οποιουδήποτε δικαιολογητικού, που ήταν διαθέσιμο σε ψηφιακές βάσεις δεδομένων. Οι πολίτες που υπέβαλαν εμπρόθεσμα αίτηση και πληρούσαν τις προϋποθέσεις του Νόμου, στο βαθμό που δεν απολάμβαναν αναστολή δόσεων εκμεταλλευόμενοι τις σχετικές διατάξεις, έλαβαν Κρατική επιδότηση. Τα βασικά χαρακτηριστικά του προγράμματος ήταν:

- Επιδότηση μηνιαίας δόσης δανείων για 9 μήνες.
- Επιδότηση τόσο του κεφαλαίου όσο και των τόκων του δανείου.
- Επιβράβευση των συνεπών δανειοληπτών, με υψηλά ποσοστά επιδότησης, που φθάνουν μέχρι και το 90% της μηνιαίας δόσης.
- Επιδότηση δόσης μέχρι και το 80% για νοικοκυριά που έχουν μη εξυπηρετούμενα δάνεια προκειμένου να τα ρυθμίσουν και να αποφύγουν κατασχέσεις και πλειστηριασμούς.

Στο πρόγραμμα αυτό εντάχθηκε μια ευρεία κατηγορία προσώπων πληγέντων στο πεδίο της οικονομίας και συγκεκριμένα:

- α) φυσικά πρόσωπα εργαζόμενοι σε κλάδους που επλήγησαν, άνεργοι που έλαβαν έκτακτη στήριξη, ελεύθεροι επαγγελματίες σε πληγέντες κλάδους,
- β) φυσικά πρόσωπα με σημαντική μείωση του μηνιαίου μισθού τους,
- γ) επαγγελματίες που παρουσίασαν μείωση της εμπορικής δραστηριότητάς τους (μειωμένος ΦΠΑ άνω του 20%, λαμβάνοντας υπόψη το 2^ο τρίμηνο 2020 σε σχέση με το 2^ο τρίμηνο του 2019),
- δ) δικαιούχοι που έλαβαν ενίσχυση με τη μορφή της επιστρεπτέας προκαταβολής,
- ε) φυσικά πρόσωπα που εντάχθηκαν στον μηχανισμό ενίσχυσης της απασχόλησης «ΣΥΝ-ΕΡΓΑΣΙΑ»,
- στ) ιδιοκτήτες ακινήτων που έλαβαν μειωμένο ενοίκιο.

Οι προϋποθέσεις, δηλαδή τα κριτήρια επιλεξιμότητας των αιτούντων, διέφεραν ανάλογα με το χαρακτηρισμό του δανείου και την εξυπηρέτησή του ή μη και σχετίζονταν με την αξία της κύριας κατοικίας, το υπόλοιπο του δανείου, το οικογενειακό εισόδημα, τις καταθέσεις και τη συνολική ακίνητη περιουσία των δανειοληπτών.

Προκύπτει, επομένως, ότι το Υπουργείο Οικονομικών, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του έχει ήδη προβεί σε στοχευμένες ενέργειες, με σκοπό την προστασία τόσο των οφειλετών που εντάχθηκαν στο θεσμικό πλαίσιο προστασίας της κύριας κατοικίας τους όσο και λοιπών δανειοληπτών που έχουν περιέλθει σε δυσχέρεια αποπληρωμής των δανειακών τους υποχρεώσεων.

Η ενίσχυση των δανειοληπτών, συμπεριλαμβανομένων και των εγγυητών, στην εξυπηρέτηση των δανείων τους, όπως περιγράφεται ανωτέρω, συντέλεσε στην αποτροπή πλειστηριασμών σε βάρος τους.

Ήδη ανακοινώθηκε στη ΔΕΘ η τρίμηνη παράταση του προγράμματος «ΓΕΦΥΡΑ», με σκοπό την περαιτέρω στήριξη των οφειλετών.

Υ. ΠΡΟΫΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΡΥΘΜΙΣΗΣ ΟΦΕΙΛΩΝ ΠΡΟΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΩΝ – ΟΦΕΙΛΕΤΩΝ – ΕΓΓΥΗΤΩΝ:

Πριν την έναρξη ισχύος του Ν. 4738/2020 (ΦΕΚ Α' 207/27-10-2020), οι οφειλέτες, συμπεριλαμβανομένων των εγγυητών, μπορούσαν να προβούν σε ρύθμιση των οφειλών τους, αξιοποιώντας τα τότε ισχύοντα εργαλεία ρύθμισης. Στα εργαλεία αυτά περιλαμβάνονταν ο Νόμος 3869/2010 (αναθεωρημένος Νόμος ρύθμισης οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων), όπως τροποποιήθηκε από το Ν. 4745/2020, ο Νόμος 4605/2019 «Πρόγραμμα Επιδότησης Αποπληρωμής Στεγαστικών και Επιχειρηματικών Δανείων με Υποθήκη σε Κύρια Κατοικία» και ο Νόμος 4469/2017 για τον Εξωδικαστικό Μηχανισμό Ρύθμισης Οφειλών. Ειδικότερα:

Με το **Νόμο 3869/2010** για τη ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων νοικοκυριών παρείχετο η δυνατότητα ρύθμισης οφειλών στα υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα χωρίς εμπορική ιδιότητα και πτωχευτική ικανότητα, δηλαδή στους άνεργους, τους συνταξιούχους, τους εργαζομένους-μισθωτούς του ιδιωτικού και του δημοσίου τομέα, τους καλλιτέχνες, τους ελεύθερους επαγγελματίες (π.χ. μηχανικούς, δικηγόρους, ιατρούς κλπ), καθώς και τους μικρεμπόρους, που ασκούν την δραστηριότητά τους χωρίς να έχουν οργανωμένη μονάδα παραγωγής και απασχολούμενο προσωπικό (δηλ. δεν διαθέτουν εμπορική ιδιότητα – πτωχευτική ικανότητα). Παράλληλα, στο πλαίσιο του νόμου αυτού, από το χρόνο κατάθεσης της σχετικής αίτησης στο αρμόδιο Ειρηνοδικείο, οι δανειολήπτες ελάμβαναν προστασία από κάθε πράξη αναγκαστικής εκτέλεσης εις βάρος όλης της κινητής και ακίνητης περιουσίας τους και επομένως και της κύριας κατοικίας τους, ενώ επιπρόσθετα για τους μικρεμπόρους (που δεν διαθέτουν πτωχευτική ικανότητα) προστατεύονταν και η επαγγελματική στέγη, μέχρι την έκδοση της οριστικής δικαστικής απόφασης. Με το ν. 4714/2020 καθορίστηκε πλαίσιο επιτάχυνσης της εκδίκασης εκκρεμών υποθέσεων του ν. 3869/2010 σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα δικαιώματα του ανθρώπου (Ε.Σ.Δ.Α) ως προς την εύλογη διάρκεια της πολιτικής δίκης.

Με το **Νόμο 4605/2019 (άρθρα 68-84)** τέθηκε σε εφαρμογή το Πρόγραμμα Επιδότησης Αποπληρωμής Στεγαστικών και Επιχειρηματικών Δανείων με Υποθήκη σε Κύρια Κατοικία που υλοποιείται δια μέσου της ηλεκτρονικής πλατφόρμας που τηρείται στην ιστοσελίδα της Ε.Γ.Δ.Ι.Χ. οι πραγματικά οικονομικά αδύναμοι δανειολήπτες, με ή χωρίς πτωχευτική ικανότητα, άρα και οι έμποροι-επιχειρηματίες, υπό τις προϋποθέσεις του ως άνω νόμου, μπορούσαν να υποβάλουν ηλεκτρονική αίτηση ρύθμισης των δανείων του, με την οριστικοποίηση της οποίας αναστέλλονταν οι πλειστηριασμοί της κύριας κατοικίας τους. Οι επιλέξιμοι οφειλέτες – δικαιούχοι των ευεργετικών διατάξεων μπορούσαν να υποβάλουν αίτηση μέχρι τις 31 Ιουλίου 2020. Σημειώνεται ότι η διαδικασία του νόμου υλοποιήθηκε στην πράξη ηλεκτρονικά από ειδικό πληροφοριακό σύστημα, μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας, η οποία παρείχε πολλούς αυτοματισμούς και διευκολύνσεις στους χρήστες προς το σκοπό επιτάχυνσης και απλοποίησης της όλης διαδικασίας (π.χ. πρόβλεψη για αυτόματη μεταφόρτωση των δικαιολογητικών από τις βάσεις δεδομένων της Φορολογικής Διοίκησης και των πιστωτικών ιδρυμάτων).

Με το **Νόμο 4469/2017 για τον Εξωδικαστικό Μηχανισμό Ρύθμισης Οφειλών** για τις επιχειρήσεις, τους εμπόρους, τους ελεύθερους επαγγελματίες, τους αγρότες, τους κτηνοτρόφους που έχουν οργανωμένη μονάδα παραγωγής και απασχολούμενο προσωπικό (δηλ. διαθέτουν εμπορική ιδιότητα – πτωχευτική ικανότητα) και τους ομόρρυθμους εταίρους θεσπίστηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα μια οργανωμένη και δομημένη εξωδικαστική διαδικασία, η οποία είχε ως στόχο, δια μέσου διμερούς ή πολυμερούς διαπραγμάτευσης με τους πιστωτές, τη συνολική και μακροπρόθεσμη ρύθμιση των χρεών τους. Ειδικά για τις επιχειρήσεις, υπήρχε η δυνατότητα να ρυθμισθούν όλα τα χρέη, τόσο έναντι ιδιωτών (δηλ. τραπεζικών ιδρυμάτων και λοιπών προμηθευτών), όσο και έναντι των θεσμικών πιστωτών του Δημοσίου (δηλ. της ΑΑΔΕ και του ΕΦΚΑ / ΚΕΑΟ). Οι οφειλέτες των ως άνω επαγγελματικών κατηγοριών μπορούσαν να ρυθμίσουν τις οφειλές τους συναινετικά με τους πιστωτές τους (ή έστω με την πλειοψηφία αυτών, εάν οι οφειλέτες έχουν πτωχευτική ικανότητα) με την υποβολή αίτησης στην κατάλληλη ηλεκτρονική πλατφόρμα της ΕΓΔΙΧ μέχρι τις 30 Απριλίου 2020. Με τον τρόπο αυτό μπορούσαν να αποφύγουν τα μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης σε βάρος όλης της κινητής και ακίνητης περιουσίας τους, συμπεριλαμβανομένης και της κύριας κατοικίας και της επαγγελματικής στέγης τους, εφόσον αποδείκνυαν ότι έχουν πραγματική οικονομική αδυναμία, αλλά διαθέτουν βιωσιμότητα και μπορούν να εξυπηρετήσουν ένα μακροχρόνιο πλάνο αποπληρωμής των χρεών τους.

VI. ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ:

Από το ως άνω θεσμικό και νομικό πλαίσιο προκύπτει ευχερώς ότι υπήρχε και πριν την έναρξη του νέου θεσμικού πλαισίου, στην υπηρεσία κάθε πολίτη με οικονομική αδυναμία, είτε οφειλέτη ή εγγυητή, ένα πλέγμα ρύθμισης οφειλών και προστασίας της κύριας κατοικίας. Εφόσον οι πολίτες και οι επιχειρήσεις υπήχθησαν στα ανωτέρω εργαλεία διαχείρισης των οφειλών τους και προστασίας της πρώτης κατοικίας τους, απετράπησαν συναφώς και οι επαπειλούμενοι πλειστηριασμοί. Επιπρόσθετα, το ως άνω τιθέμενο θεσμικό και νομικό πλαίσιο προσαρμόζεται διαρκώς στις ανάγκες και στις απρόοπτες μεταβολές συνθηκών.

Πρέπει να τονιστεί ότι σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο (Ευρωπαϊκές Οδηγίες για την αφερεγγυότητα και Κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών) η ρύθμιση οφειλών θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη συγκεκριμένες παραμέτρους του οφειλέτη, όπως η ικανότητα αποπληρωμής του (δηλ. τα εισοδήματα και οι εύλογες δαπάνες διαβίωσης) και η πραγματική / εμπορική αξία της περιουσίας του. Επιπρόσθετα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη αυτές οι παράμετροι οικονομικού χαρακτήρα και για τους συνοφειλέτες και εγγυητές του οφειλέτη. Πρέπει να σημειωθεί ότι βασική παράμετρο για τη διενέργεια ρύθμισης οφειλής αποτελεί η πραγματική οικονομική αδυναμία του οφειλέτη (και κατ' επέκταση και των συνοφειλετών και εγγυητών του), που πρέπει να αποδεικνύεται με συγκεκριμένα τεκμήρια. Βάσει των ανωτέρω, **γίνεται κατανοητό ότι καθίσταται ανέφικτη η θέσπιση μιας «οριζόντιας» ρύθμισης οφειλών σε μια ομάδα οφειλετών βάσει άλλων χαρακτηριστικών (π.χ. ίδια γεωγραφική περιοχή ή που συνέβησαν τα ίδια συμβάντα ή που εκπονούν το ίδιο επάγγελμα ή που έχουν την ίδια ιδιότητα), τα οποία δεν λαμβάνουν υπόψη ταυτόχρονα την πραγματική οικονομική κατάσταση του κάθε οφειλέτη (και κατ' επέκταση και των συνοφειλετών και εγγυητών του).** Για το σκοπό αυτό, όλοι οι εμπλεκόμενοι οφειλέτες (δηλ. πρωτοφειλέτες, συνοφειλέτες και εγγυητές), εφόσον έχουν οικονομική αδυναμία, θα πρέπει να προβούν ξεχωριστά ο καθένας τους στη διενέργεια της διαδικασίας ρύθμισης οφειλών, μέσω της οποίας θα πρέπει να αποδείξουν την οικονομική αδυναμία τους και να λάβουν την κατάλληλη ρύθμιση οφειλής που αντιστοιχεί στο επίπεδο αδυναμίας τους.

Εν κατακλείδι, θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους με αίσθημα ευθύνης, ορθολογισμού και αλληλεγγύης μετέχει των κρίσιμων εξελίξεων και συμβάλλει με συνέπεια στο έργο του Υπουργείου Οικονομικών, αξιοποιώντας ιδίως την εμπειρία της στη λειτουργία των νομοθετικών εργαλείων ρύθμισης οφειλών, καταθέτοντας τη γνώση της για θεσμική ευελιξία και αντικειμενική αναγνώριση της οικονομικής αδυναμίας των πολιτών στο πλαίσιο των ρυθμίσεων οφειλών, λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας και τους περιορισμούς των οδηγιών και κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Β. Ως προς τη φορολογία εισοδήματος, σύμφωνα με τις περ. δ' και ε' της παρ. 2 του άρθρου 14 του ν. 4172/2013 (Α' 167), όπως ισχύει, απαλλάσσονται από το φόρο εισοδήματος:

- Το εξωϊδρυματικό επίδομα και κάθε συναφές ποσό που καταβάλλεται σε ειδικές κατηγορίες ατόμων με αναπηρίες, καθώς και

- οι μισθοί, οι συντάξεις και η πάγια αντιμισθία που χορηγούνται σε ανάπηρους με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον ογδόντα τοις εκατό (80%).

Σύμφωνα δε με την υποπερ. ii της περ. γ' της παρ. 6 του άρθρου 15 του παραπάνω νόμου, όπως ισχύει, τα άτομα με ποσοστό αναπηρίας ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω δεν υποχρεούνται να πραγματοποιήσουν δαπάνες σε ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) του πραγματικού εισοδήματος τους με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής. Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 17 του ν. 4172/2013 (Α' 167), όπως ισχύει, τα πρόσωπα με τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (67%) αναπηρία έχουν πρόσθετη μείωση φόρου εισοδήματος ποσού διακοσίων (200) ευρώ. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 43Α του ίδιου νόμου όπως ισχύει, εξαιρούνται από την επιβολή της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης τα εισοδήματα των προσώπων που παρουσιάζουν αναπηρίες κάθε μορφής σε ποσοστό από ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω.

Ως προς τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α.), σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 4223/2013 (Α' 287), όπως ισχύει, χορηγείται έκπτωση που ανέρχεται σε ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%), στην περίπτωση που ο φορολογούμενος, ο ή η σύζυγος ή οποιοδήποτε από τα εξαρτώμενα τέκνα της οικογένειάς του έχει αναπηρία σε ποσοστό ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω, εφόσον πληρούνται σωρευτικά και οι λοιπές προϋποθέσεις που ορίζονται στην εν λόγω διάταξη. Επίσης, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 4223/2013 (Α' 287), όπως ισχύει, απαλλάσσονται από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α., μεταξύ άλλων, τα δικαιώματα στα ακίνητα που ανήκουν:

- Σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), που εντάσσονται στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και σε Ο.Τ.Α. και ιδιοχρησιμοποιούνται ή παραχωρούνται δωρεάν στο Δημόσιο ή χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τις ανάγκες της δημόσιας υγείας και
- σε Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ. που δεν εντάσσονται στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης και ιδιοχρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την εκπλήρωση μορφωτικού, εκπαιδευτικού, πολιτιστικού, αθλητικού, θρησκευτικού, φιλανθρωπικού και κοινωφελούς σκοπού ή παραχωρούνται δωρεάν στο Δημόσιο.

Ειδικά σε ότι αφορά τις προνοιακές παροχές σε χρήμα σε άτομα με αναπηρία, σύμφωνα με το άρθρο 81 του ν. 4611/2019 (Α' 73), τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται από τον Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ) ως προνοιακές παροχές σε χρήμα σε άτομα με αναπηρία δεν εμπίπτουν σε καμία κατηγορία εισοδήματος και δεν φορολογούνται. Το ποσό των προνοιακών παροχών σε χρήμα σε άτομα με αναπηρία, δεν υπόκειται σε οποιαδήποτε κράτηση ή εισφορά, δεν κατάσχεται εις χείρας του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης και δεν συμψηφίζεται με βεβαιωμένα χρέη προς τη φορολογική διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τους δήμους, τις περιφέρειες, τα νομικά πρόσωπα των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, τα ασφαλιστικά ταμεία ή τα πιστωτικά ιδρύματα και δεν υπολογίζεται στα εισοδηματικά όρια για την καταβολή οποιασδήποτε παροχής κοινωνικού ή προνοιακού χαρακτήρα.

Ως προς το Τέλος Επιτηδεύματος, σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 31 του ν. 3986/2011 (Α' 152), όπως ισχύει, από το οικονομικό έτος 2013 και εφεξής, εξαιρούνται από την επιβολή του τέλους επιτηδεύματος τα πρόσωπα που ασκούν ατομική εμπορική επιχείρηση ή ελεύθεριο επάγγελμα και παρουσιάζουν αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του ογδόντα τοις εκατό (80%).

Ως προς τα τέλη κυκλοφορίας, στην παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 490/1976 (331 Α'), όπως ισχύει, ορίζεται ότι:

«1. απαλλάσσονται των υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων δασμών και λοιπών φόρων, εισφορών δικαιωμάτων και τελών, των τελών χαρτοσήμου ως και του ειδικού φόρου καταναλώσεως των εισπραττομένων κατά την εκ του εξωτερικού εισαγωγήν, των τελών κυκλοφορίας, ως και του εφ' άπαξ προσθέτου ειδικού τέλους, τα δι' αναπήρους πολέμου αξιωματικούς και οπλίτας προοριζόμενα: α) Επιβατικά αυτοκίνητα της δασμολογικής κλάσεως 87.02.Α2 των οποίων ο κυλινδρισμός του κινητήρος δεν υπερβαίνει τα 1.650 κυβικά εκατοστά, β) Τα ειδικά αναπηρικά αμαξίδια, και γ) τα λοιπά τεχνικά όργανα και βοηθήματα, εφ' όσον η αρμοδία Ανωτάτη του Στρατού Υγειονομική Επιτροπή γνωματεύσει, κατά περίπτωσιν, ότι τα εν λόγω είδη τυγχάνουν απαραίτητα διά την εξυπηρέτησιν των προσωπικών αναγκών των αναπήρων τούτων, λαμβανομένης υπ' όψιν της φύσεως της αναπηρίας ήτις δέον να παρακωλύη την βάδισιν. Ο κυλινδρισμός του κινητήρος προσδιορίζεται κατά τα εις το άρθρον 4 του Νόμου 363/1976 "περί διαρρυθμίσεως των επί των αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσεως επιβαλλομένων φόρων" διαλαμβανόμενα.»

Σύμφωνα με την περ. Β΄ της παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 1798/1988 (Α΄ 166), όπως ισχύει, οι απαλλαγές που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 490/1976 (ΦΕΚ 331 /Α΄) όπως αυτές ισχύουν, παρέχονται και στους παρακάτω ανάπηρους:

«Β. Στους τυφλούς Έλληνες πολίτες και πολίτες των άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με κατοικία στην Ελλάδα, εφόσον πάσχουν από τύφλωση και από τους δύο οφθαλμούς με συνολικό ποσοστό αναπηρίας ογδόντα τοις εκατό (80 %) και άνω.»

Ως προς το Φ.Π.Α., σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙΙ του ν. 2859/2000 (Α΄ 248), όπως ισχύει, υπάγονται στον υπερμειωμένο συντελεστή έξι τοις εκατό (6%) τα εξής:

«Μπαστούνια λευκά (Δ.Κ. ΕΧ 6602), γραφομηχανές με χαρακτήρες Braille (Δ.Κ. ΕΧ 8472), προγράμματα για ηλεκτρονικούς υπολογιστές (jaws, supernova, hall, φωναισθησίας, fine reader) (Δ.Κ. ΕΧ 8523), εκτυπωτές Braille (Δ.Κ. ΕΧ 8443), ρολόγια χειρός (Braille) (Δ.Κ. ΕΧ 9102), πινακίδες γραφής (Braille), μέτρα (Braille) (Δ.Κ. ΕΧ 9017), μπαστούνια ηλεκτρονικά (Δ.Κ. ΕΧ 6602), κασετόφωνα με 4 tracks (Braille) (Δ.Κ. ΕΧ 8519), Braille display (Δ.Κ. ΕΧ 8528), scanner (Δ.Κ. ΕΧ 8471), Braille note taker (Δ.Κ. ΕΧ 8472), προγράμματα κινητών τηλεφώνων σε ελληνική και ξένη έκδοση (mobile speak, speaking phone) (Δ.Κ. ΕΧ 8523), πλαίσια γραφής για άτομα με μειωμένη όραση (Braille) (Δ.Κ. ΕΧ 3926, 7326), τα οποία προορίζονται για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία όρασης».

Τέλος, ως προς τα ακατάσχετα εις χείρας τρίτων, σύμφωνα με το άρθρο 31 του Ν.Δ. 356/1974 (Α΄ 90), όπως ισχύει, εξαιρούνται της κατάσχεσης οι απαιτήσεις από μισθούς, συντάξεις και κάθε είδους ασφαλιστικά βοηθήματα που καταβάλλονται περιοδικά, εφόσον το ποσό αυτών μηνιαίως είναι μικρότερο από χίλια (1.000) ευρώ, στις περιπτώσεις δε που υπερβαίνει το ποσό αυτό επιτρέπεται η κατάσχεση για τα χρέη προς το Δημόσιο επί του ½ του υπερβάλλοντος ποσού των χιλίων (1.000) ευρώ και μέχρι του ποσού των χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ, καθώς και επί του συνόλου του υπερβάλλοντος ποσού των χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ. Επιπλέον, σύμφωνα με το ίδιο άρθρο, όπως ισχύει, οι καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα σε ατομικό ή κοινό λογαριασμό ή τοποθετήσεις σε λογαριασμό πληρωμών στα εγκαταστημένα στη χώρα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος και ιδρύματα πληρωμών είναι ακατάσχετες μέχρι του ποσού των χιλίων διακοσίων πενήντα (1.250) ευρώ μηνιαίως για κάθε φυσικό πρόσωπο και σε ένα μόνο ίδρυμα. Για την εφαρμογή της παραπάνω διάταξης απαιτείται γνωστοποίηση από το φυσικό πρόσωπο ενός μοναδικού λογαριασμού, με υποβολή ηλεκτρονικής δήλωσης στο πληροφοριακό σύστημα της Φορολογικής Διοίκησης. Εφόσον υπάρχει λογαριασμός περιοδικής πίστωσης μισθών, συντάξεων και ασφαλιστικών βοηθημάτων, γνωστοποιείται, αποκλειστικά και μόνο, ο λογαριασμός αυτός.

Σε κάθε περίπτωση το Υπουργείο Οικονομικών παρακολουθεί την αποτελεσματική εφαρμογή της φορολογικής πολιτικής και εξετάζει όλες τις προτάσεις βελτίωσης της και ειδικότερα τις προτάσεις για την ανακούφιση των ατόμων με αναπηρία. Οι τελικές αποφάσεις για τις όποιες μεταβολές στη φορολογική πολιτική λαμβάνονται με γνώμονα την προστασία των πιο ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, την προάσπιση της κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης, καθώς και την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων.

Γ. Το μισθολογικό καθεστώς των εργαζομένων ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις, από 01.01.2016, διέπεται από τις διατάξεις του ν. 4354/2015 (ΦΕΚ 176/Α/2015), χωρίς να προβλέπεται ειδικότερη διαφορετική μεταχείριση για τα άτομα με αναπηρία.

Με τις διατάξεις δε της περ. 1 της υποπαραγράφου Γ1 της παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (ΦΕΚ 222/Α/2012) ορίζεται ότι τα επιδόματα εορτών, Χριστουγέννων, Πάσχα και αδειάς, που προβλέπονται από οποιαδήποτε γενική ή ειδική διάταξη, ή ρήτρα ή όρο συλλογικής σύμβασης εργασίας, διαιτητική απόφαση ή με ατομική σύμβαση εργασίας ή συμφωνία, για λειτουργούς, υπαλλήλους και μισθωτούς του Δημοσίου, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ (συμπεριλαμβανομένων και των ΔΕΚΟ του Κεφαλαίου Α΄ του ν. 3429/2005) και ΟΤΑ καθώς και για τα μόνιμα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων και αντίστοιχους της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και Λιμενικού Σώματος, καταργούνται από 1.1.2013.

Κατόπιν αυτών δεν είναι δυνατή η χορήγηση των ανωτέρω επιδομάτων σε οιοδήποτε λειτουργό, υπάλληλο ή μισθωτό του Δημοσίου Τομέα.

Ωστόσο, η δυνατότητα χορήγησης των επιδομάτων εορτών Χριστουγέννων, Πάσχα και αδειάς θα μπορούσε να εξεταστεί στο πλαίσιο της γενικότερης χάραξης της μισθολογικής πολιτικής λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες δημοσιονομικές δυνατότητες καθώς και το ισχύον Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Στρατηγικής, ενώ και τα μισθολογικά αιτήματα ειδικών κατηγοριών υπαλλήλων εξετάζονται κάθε φορά κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις δημοσιονομικές δυνατότητες.

Τέλος σημειώνεται ότι τα ασφαλιστικά –συνταξιοδοτικά αιτήματα, τα οποία θίγονται με την παρούσα αναφορά εμπίπτουν καθ' ολοκληρία στην αρμοδιότητα του συνερωτώμενου Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

Δ. Σας διαβιβάζουμε συνημμένα τα με αρ. πρωτ. ΔΕΦΚ Α 1078422/16.9.2021 & ΔΕΕΦ Α 1078549/16.9.2021, έγγραφα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

Συνημμένα σελ. 5

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού
3. Γραφείο Υφυπουργού κ. Α. Βεσυρόπουλου
4. Γραφείο Γεν. Γραμματέα Φορ. Πολιτικής & Δημ. Περιουσίας
5. Γραφείο Γεν. Γραμματέα Δημ. Πολιτικής
6. Αυτοτελές Τμήμα Κοιν/κού Ελέγχου
7. ΔΦΠ.